

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/43/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1418200969
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1418200969.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom predsedníčka senátu: JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu: JUDr. Michaela Kráľová a JUDr. Ivana Jahnová, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: F. C., T.. XX.XX.XXXX, H. O. I., zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, dieťa rodičov: matka - S. C., T.. XX.XX.XXXX, H. R. X, H., zastúpená JUDr. Adriánom Suchánkom, advokátom, so sídlom Grösslingova 6-8, Bratislava a otec - M. C., T.. XX.XX.XXXX, U. H. G. G. X/A, H., zastúpený Mgr. Alicou Mendlovou, advokátkou, so sídlom Riečna 2, Bratislava, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/42/2018-10 zo dňa 01. 03. 2018 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 13P/42/2018-10 zo dňa 01. 03. 2018 potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava IV uznesením č. k. 13P/42/2018-10 zo dňa 01. 03. 2018 zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu F. C., keď po oboznámení sa s návrhom otca na nariadenie neodkladného opatrenia ako aj s vyjadrením matky a kolízneho opatrovníka súd dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je možné ani vhodné v tomto štádiu konania bezodkladne zasiahnuť do pomerov účastníkov konania prostredníctvom neodkladného opatrenia.

2. Návrhom, doručeným dňa 31.01.2018 na Okresný súd Bratislava IV, sa otec prostredníctvom svojej právnej zástupkyne domáhal vydania neodkladného opatrenia, ktorým by bola maloletá F. C., T.. XX.XX.XXXX zverená do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, výživné na maloletú by v tomto režime upravené nebolo a adresa trvalého bydliska maloletej, by bola určená zhodne s adresou trvalého bydliska otca a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn.13P/238/2016, vo veci rozvodu manželstva rodičov a úpravy výkonu ich práv a povinností k maloletej.

3. Okresný súd z návrhu otca zistil, že rodičia maloletej sú manželia od 11.07.2015, pričom matka sa v lete 2016 odsťahovala z ich spoločnej domácnosti spolu s maloletou a aktuálne prebieha na Okresnom súde Bratislava IV konanie pod sp.zn.13P/238/2016 o rozvod manželstva rodičov a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej F. na čas po rozvode. Doposiaľ jeho styk s maloletou prebiehal iba na základe dohody s matkou tak, že s maloletou F. trávil dva dni v každom týždni, v utorok a štvrtok, a každý víkend od soboty do nedele aj s prespatím. Maloletá F. je na neho zvyknutá, nemá žiadny problém u neho zotrvať bez prítomnosti matky a prostredie u neho je pre ňu domáce a známe, nakoľko tam žila. Naopak, maloletá sa pri každom odovzdávaní matke bráni a chce zostať u neho. Maloletú musí cez týždeň odovzdávať matke tak, že príde k nim domov, okúpe maloletú a uspí, aby nevidela, že odchádza. Má ideálne podmienky na výchovu a výživu maloletej, stará sa o ňu riadne a plní si tiež pravidelne vyživovaciu povinnosť. V tomto konaní sa domáha predbežnej úpravy styku s maloletou,

nakoľko za posledné týždne dochádza medzi ním a matkou k nezhodám ohľadom styku s maloletou, situácia sa vyhrotila po poslednom pojednávaní dňa 23.01.2018 v konaní o rozvod manželstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej na čas po rozvode. Matka sa mu vyhráza, že mu maloletú nedá a viackrát mu tiež zrušila dohodnutý styk, bez udania dôvodu, alebo s vyhrážkou, že mu maloletú dá až keď pristúpi na dohodu, ktorú rodičia doložili v konaní o rozvod manželstva. Taktiež matka podala na Okresný súd Bratislava IV návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala o priznanie mesačného výživného na maloletú vo výške 700€, o ktorom súd rozhodol tak, že predbežne určil vyživovaciu povinnosť otca vo výške 100€, ktoré je povinný zasielať mesačne k rukám matky. Matka žiada aj v konaní o rozvod manželstva mesačné výživné na maloletú F. vo výške 1.400 €. Výživné žiadané matkou je podľa otca extrémne neprimerané, nezohľadňujúce jeho pomery. Otec sa o maloletú riadne stará, kupuje jej veci a plní potreby súvisiace s jej výživou. Má záujem tráviť s maloletou čo najviac času, preto považuje vydanie neodkladného opatrenia za súladné s najlepším záujmom maloletej. Nemožno obhajovať postoj matky, ktorá bráni v styku otca s maloletou len preto, že nie je schopný plniť výživné v takej výške, akú si stanovila. Dieťa má pritom právo na styk s obidvoma rodičmi, obzvlášť, keď otec prejavuje záujem o čo najširší styk s maloletou, svoje rodičovské povinnosti si riadne plní a vyživovaciu povinnosť voči maloletej si plní aj nad rámec. Matka zastiera svojim konaním svoj negatívny postoj voči nemu, čím sa ho snaží vylúčiť z podieľania sa na výchove maloletej. Skutočným záujmom maloletej však je, aby sa na jej výchove podieľali obidvaja rodičia. Deti majú právo nielen podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov z hľadiska hmotného zabezpečenia, ale taktiež byť rodičmi pozitívne formované, čo však nie je možné bez osobného kontaktu s nimi. Trávenie času s ním považuje maloletá F. za prirodzenú súčasť svojho života a ak by dopustil, aby matkine konanie pokračovalo, vzťah s maloletou a ich silné puto by sa časom oslabilo. Z uvedeného dôvodu sa teraz domáha predbežného zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, pričom výživné žiada neupraviť a tiež žiada o určenie adresy trvalého bydliska maloletej, zhodne s adresou jeho bydliska.

4. Matka sa k odvolaniu otca vyjadrila podaním, doručeným súdu dňa 19.02.2018 tak, že je nedôvodný a navrhuje ho v celom rozsahu zamietnuť. Návrh podľa nej nespĺňa základný predpoklad na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým je nevyhnutnosť a zároveň jeho primeranosť. Z návrhu otca nevyplýva žiadne nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy a potreby rozhodnúť neodkladným opatrením. Striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloleté dieťa prichádza do úvahy len v prípadoch, keď vzťahy a komunikácia medzi rodičmi sú bezproblémové, na veľmi dobrej úrovni, čo musí mať súd za preukázané, keď obaja rodičia so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasia, pričom takýto režim musí byť to najlepšie riešenie pre dieťa, nie pre jedného z rodičov. Maloleté deti v útlom veku (predovšetkým v predškolskom veku, v akom je teraz maloletá) nie sú na takú starostlivosť ešte zrelé, pričom nie je vylúčené, že sa to neskôr môže zmeniť. Striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloleté dieťa vo veku 4 rokov nie je vhodná pre dieťa najmä z dôvodu, že žije súčasne dva rozdielne životy, vo svojej hlave si to nevie vysvetliť a usporiadať, najmä z pohľadu toho, že čo mu jeden z rodičov zakáže, druhý mu povolí a pod. Dieťa takéto situácie napokon znevýhodňujú, vie ich totiž patrične zneužiť, čo následne deformuje jeho hodnotovú a výchovnú stránku. Ide o základné zásady zverenia maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, bez splnenia ktorých takáto starostlivosť o dieťa v tak útlom veku v praxi neprichádza do úvahy. Otec v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia účelovo uviedol skutočnosti, ktoré nie sú pravdivé. Nikdy mu nebránila v styku s maloletou, ani sa mu nevyhrážala, že mu dieťa nebude dávať. Dokazuje to aj jeho doterajší široký styk s dieťaťom. Otec sa s maloletou môže stretávať aj nad rámec bežného styku a tak sa môže podieľať na výchove maloletej v dostatočne širokej miere.

5. Kolízny opatrovník sa k návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia vyjadril tak, že dňa 20.02.2018 bolo ich úradom vykonané šetrenie v domácnosti matky na adrese R. X, H. V.. V čase šetrenia bola v domácnosti aj maloletá, ktorá bola spočiatku hanblivá, neskôr však uvoľnene komunikovala a ukazovala im svoje hračky, bola pokojná. Niekoľkokrát prišla počas rozhovoru k matke, túľila sa k nej alebo pokojne pri nej sedela a hrala sa. Matka im uviedla, že v apríli 2018 jej končí zmluva na prenájom bytu a v tom čase by mal byť aj skolaudovaný byt, ktorý kúpila v H. - C. na adrese Q. ulica. Jedná sa o trojizbový byt, kde bude mať maloletá samostatnú izbu. Otec s maloletou býva v utorok a štvrtky, kedy vyzdvihuje maloletú z Materskej školy, zavedie ju následne na krúžok a potom domov k matke a každý druhý víkend je s maloletou od piatka do nedele. Matka im oznámila, že dňa 06.02.2018 otec s maloletou nebol na krúžku, pretože mu maloletá povedala, že tam nechce ísť; namiesto toho boli v kine. S otcom majú rozdielne názory na výchovu, napríklad v prípadoch ak maloletá uvedie, že nechce ísť na krúžok. Matka trvá na plnení si povinností a preto dňa 08.02.2018 (štvrtok) otcovi neumožnila byť

s maloletou a odvieďa ju na krúžok. Počas víkendu 9.2.-10.2. 2018 a 11.2. 2018 bola maloletá chorá, preto nebola s otcom. K otázke neochoty maloletej odísť od otca, matka uviedla, že aj naposledy, keď prišla maloletá od otca, plakala. Keď sa jej opýtala na dôvod, maloletá uviedla, že otec mal v aute hračku a ona si ju nemohla zobrať k nej. Matka uviedla, že takéto situácie sa opakujú, maloletá sa hráva u otca s hračkami, ktoré si nemôže zobrať k nej domov. Na základe uvedených skutočností je kolízny opatrovník toho názoru, že bez vykonaného dokazovania, za súčasnej situácie v rodine, nie je možné nariadiť neodkladným opatrením rodičom striedavú osobnú starostlivosť o maloletú.

6. Okresný súd právne vec posúdil podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods.1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku a zistil, že otec neosvedčil dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, nakoľko z vyjadrenia matky a vyjadrenia otca vyplýva, že matka otcovi poskytuje dostatočný priestor na budovanie si pekného vzťahu s maloletou, čo potvrdzuje aj aktuálny stav medzi nimi. Matka otcovi nebráni v stretávaní s maloletou, ale trvá na zodpovednej výchove maloletej. V súčasnosti sa otec s maloletou F. stretáva v pravidelných intervaloch a v dostatočnom rozsahu na zachovanie ich citových väzieb. Podľa názoru súdu v konaní o rozvod manželstva, s ktorým je spojená úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, súd vykoná dokazovanie, na základe ktorého bude možné rozhodnúť o úprave práv a povinností rodičov k maloletej a preto je rozhodnutie o tejto otázke na základe návrhu otca nariadením neodkladného opatrenia nedôvodné.

7. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie otec, ktorý nesúhlasil s rozhodnutím súdu a navrhol, aby odvolací súd jeho návrhu vyhovel a zveril maloletú do striedavej starostlivosti. V odvolaní otec namietal, že konanie je postihnuté procesnými vadami v zmysle § 331 ods. 1 C.s.p. podľa ktorého návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. V napadnutom uznesení súd prvej inštancie jasne uvádza, že matka sa vyjadrila k návrhu otca dňa 19.2.2018 a teda je zrejmé, že jej súd návrh zaslal na vyjadrenie, čím porušil ustanovenia zákona. Otcovi nie je zrejmé, z akého dôvodu súd doručoval návrh matke a spôsobil procesné porušenie a doručenie zavádzajúcich tvrdení a dôkazov. Uvedeným konaním súd prvej inštancie porušil procesný postup a otcovi odňal možnosť konať pred súdom a porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces.

8. V odvolaní otec uviedol, že mu nie je zrejmé, ako súd dospel k záveru, že matka mu poskytuje dostatočný priestor na styk s maloletou, čo malo údajne vyplývať z vyjadrenia otca a matky. Poukázal na to, že v návrhu na začatie konania opakovane upozorňoval, že matka mu bráni v stretávaní sa s dcérou, čo práve matka potvrdila vyjadrením u kolízneho opatrovníka, keď tvrdila, že maloletú otcovi nevydá, nakoľko trvá na navštevovaní krúžkov a má odlišný názor na výchovu maloletej. Navšteva kina maloletej s otcom namiesto návštevy krúžku - tanečnej obzvlášť po úraze, ktorý maloletá v prítomnosti matky utrpela pri páde z koňa a bol jej doporučený pohybový kľud, nemôže byť dôvodom na upieranie možnosti styku otca s maloletou. Otec preto tvrdil, že matka mu vôbec neumožňuje styk s maloletou tak ako to prezentuje matka pred kolíznym opatrovníkom, ale práve naopak, dáva mu značne najavo verbálne aj svojím konaním, že odovzdanie maloletej otcovi podlieha jej výsostnej svojvôli, pričom vôbec nesleduje záujem maloletej. Okrem toho sa mu matka neustále vyhráža, že mu maloletú nedá a opakovane zrušila dohodnutý styk, bez udania dôvodu, alebo tiež s vyhrážkou, že mu maloletú dá, ak pristúpi na dohodu, ktorú navrhla v konaní o rozvod, v ktorom žiada neprimerane vysoké výživné. Otec má záujem byť s maloletou čo najviac a preto je podľa neho navrhnuté neodkladné opatrenie v záujme maloletej a nemožno brániť otcovi v styku s maloletou len preto, že nie je schopný platiť výživné v takej výške ako žiada matka. Dieťa má právo na styk s oboma rodičmi, obzvlášť keď otec prejavuje záujem o širší styk s maloletou, svoje rodičovské práva si riadne plní a vyživovaciu povinnosť voči maloletej si plní nad rámec.

9. K odvolaniu otca a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na výzvu odvolacieho súdu zo dňa 10.4.2018 podľa § 329 ods.1 C.s.p. sa vyjadrila matka podaním zo dňa 24.4.2018, ktorá navrhla uznesenie Okresného súdu ako vecne správne potvrdiť. Vo vyjadrení uviedla, že otcovi nikdy nebránila v styku s maloletou a špecifikovala, kedy sa otec s maloletou dňa 10.4.2018, dňa 13.4.2018 a dňa 17.4.2018 stretol. K odvolaniu otca uviedla, že skutočnosti, na ktoré poukazuje sú v protiklade s tým, čo uviedol na pojednávaní dňa 23.1.2018 na okresnom súde Bratislava IV vo veci sp. zn. 13P/238/2016 o rozvod manželstva, kde uviedol, že dáva do pozornosti súdu, že dohoda rodičov o úprave styku s maloletou sa nerealizuje, nakoľko v podstate rodičia realizujú striedavú osobnú starostlivosť. Matka vo vyjadrení poukázala na zákonné predpoklady nariadenia neodkladného opatrenia s tým, že návrh

otca nespĺňa základný predpoklad na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým je nevyhnutnosť a primeranosť a preto návrhu otca nie je možné vyhovieť. Striedavá starostlivosť prichádza do úvahy len v prípadoch, keď vzťahy a komunikácia medzi rodičmi sú bezproblémové na veľmi dobrej úrovni, keď obaja rodičia so striedavou starostlivosťou súhlasia, pričom striedavá starostlivosť musí byť to najlepšie riešenie pre dieťa, nielen pre jedného z rodičov. Matka zdôraznila, že maloleté dieťa v útlom veku nie je na takú starostlivosť ešte zrelé a takáto úprava pre dieťa vo veku 4 rokov nie je vhodná, pretože dieťa žije súčasne 2 rozdielne životy, vo svojej hlave si to nevie vysvetliť a usporiadať najmä z pohľadu toho, že čo mu jeden z rodičov zakáže, druhý mu povolí a podobne. Dieťa takéto situácie znevýhodňujú, vedia ich patrične zneužívať, čo deformuje ich hodnotovú a výchovnú stránku. V súčasnej dobe otec tým, že sa s maloletou styka nad rámec bežného styku, má možnosť v širokej miere sa podieľať na jej výchove. Okrem toho súd musí prihliadnúť aj na záujem maloletého dieťaťa a nie na záujmy rodičov, hlavne keď v návrhu na rozvod manželstva matka uviedla skutočnosť o dlhodobom problémovom spolužití, agresívnej povahe otca dieťaťa, nepredvídateľnosti a o prudkých zmenách jeho nálad tak, ako sú opísané v návrhu na rozvod manželstva, spôsobené jeho častým požívaním alkoholických nápojov, v kombinácii s užívaním psychostimulačných látok a liekov na spanie. Matka navrhuje, aby bolo dieťa zverené do jej starostlivosti a styk otca s maloletou prebiehal tak ako doteraz, aby sa otec s maloletou pravidelne stretával.

10. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, preskúmal vec bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania § 2 ods. 1, § 65, § 66, § 395 ods. 1, ods. 2 zákona s č. 161/2015 Z.z. (Civilný mimosporový poriadok; ďalej len C.m.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1, zákona č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok; ďalej len C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie otca maloletej nie je dôvodné.

11. V danej veci otec maloletej nesúhlasil s rozhodnutím súdu, ktorým nevyhovel jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a zverenie maloletej F. do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov. opatrovníka súd dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je možné ani vhodné v tomto štádiu konania bezodkladne zasiahnuť do pomerov účastníkov konania prostredníctvom neodkladného opatrenia. Maloletá je v osobnej starostlivosti matky, ktorá je povinná otcovi umožniť styk s maloletou tak, aby boli zabezpečené práva obidvoch rodičov na výchovu a starostlivosť o maloletú a aj na jej právo na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov. Odvolací súd je preto toho názoru, že nie sú splnené zákonné podmienky na inú úpravu práv a povinností rodičov k maloletej a významná je skutočnosť, že v súčasnej dobe je vedené konanie o rozvod manželstva rodičov maloletej, v ktorom súd na základe riadne a dostatočne vykonaného dokazovania rozhodne, komu bude maloletá zverená do osobnej, prípadne striedavej starostlivosti a ako budú upravené práva a povinnosti obidvoch rodičov. Len na základe návrhu otca, bez toho, aby boli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, nemožno zmeniť výchovné prostredie maloletej, ktorá je vo veku 4 roky a odvolací súd považuje za správne, s prihliadnutím na daný skutočný stav, že okresný súd svojim uznesením nezmenil výchovné prostredie maloletej a zamietol návrh otca. Návrh otca na zverenie maloletej do striedavej starostlivosti rodičov sa bude zaoberať súd po vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania. Preto otec musí rešpektovať daný stav do rozhodnutia súdu vo veci a ak matka nebude umožňovať otcovi aby realizoval svoje právo na styk s maloletou, potom bude potrebné zaoberať sa tým, či je doterajšie výchovné prostredie maloletej v súlade s jej záujmom na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov. Odvolací súd je preto toho názoru, že okresný súd rozhodol správne.

12. V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa. V zmysle článku 41 ods. 4 Ústavy SR, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

13. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchovu a starostlivosť o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

14. Odvolací súd považuje za potrebné k tomu uviesť, že právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu, na základe zákona. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba sa toto oprávnenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťa spolu nežijú. Pretože im vo väčšine prípadov patrí obom výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takom prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo - právo styku s dieťaťom.

15. V tej súvislosti odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že na psychiku dieťaťa veľmi pôsobí nekomunikatívnosť rodičov pri jeho odovzdávaní. Jedná sa o výrazne nežiadajúci jav pre osobnostný vývoj aj duševné zdravie maloletého dieťaťa. Je preto treba v záujme dieťaťa tento negatívny stav zmeniť. Akákoľvek striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať a najmä nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov. Jedným z určujúcich faktorov pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti je schopnosť rodiča spolupracovať s druhým rodičom pri výchove dieťaťa. Ak táto spolupráca a komunikácia nie je bez zjavného dôvodu naplnená, je rodič výchovne nespôsobilý.

16. V danom prípade preto nemožno vyhovieť odvolaniu otca a vyhovieť jeho návrhu na zverenie maloletej do striedavej starostlivosti oboch rodičov, bez toho, aby s tým rodičia súhlasili a tiež bez vykonaného dokazovania, pretože matka žiadala zveriť maloletú do jej osobnej starostlivosti a nie do striedavej osobnej starostlivosti. pričom matka s návrhom otca nesúhlasí. Pri rozhodovaní musí súd prihliadať na záujem maloletého dieťaťa najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia a preto nemožno zveriť dieťa do striedavej starostlivosti bez toho, aby súd skúmal a dôkazne vyhodnotil, či je takýto spôsob starostlivosti o dieťa vhodný a najmä, či je v záujme maloletého dieťaťa.

17. Pokiaľ ide o právo otca na styk s maloletou, ktorá je teraz v osobnej starostlivosti matky, je potrebné uviesť, že rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa jednému z rodičov do osobnej starostlivosti zachováva všetky rodičovské práva a povinnosti aj tomu z rodičov, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Tento rodič, aj keď je spravidla prevažne vylúčený z bezprostredného výkonu svojich rodičovských práv a povinností, najmä sústavného výchovného pôsobenia na maloleté dieťa, nie je pozbavený práva dieťa vychovávať. Jedným z prostriedkov na zabezpečenie čiastočnej spoluúčasti rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na výchove maloletého dieťaťa a na udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citových vzťahov, je osobný styk rodiča s maloletým dieťaťom. Úlohou rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do výchovy, je najmä to, aby pri styku s maloletým dieťaťom svoju úlohu vo výchove dieťaťa uplatňoval len pozitívnym spôsobom v súlade s § 30 Zákona o rodine a čl. 29 Dohovoru o právach dieťaťa. Úlohou rodiča, ktorý má maloleté dieťa v osobnej starostlivosti, je okrem iného aj to, aby so zreteľom na záujem dieťaťa vytváral priaznivé podmienky na styk tohto rodiča s maloletým dieťaťom, a to najmä vedením dieťaťa k správneému vzťahu k tomuto rodičovi. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa.

18. Odvolací súd zastáva názor, že v danom prípade obaja rodičia majú dobré osobnostné predpoklady pre výchovu maloletej a každý z nich by mal nezastupiteľným spôsobom prispievať k tomu, aby doposiaľ úspešný duševný a osobnostný vývin maloletej pokračoval i naďalej, pričom však striedavú starostlivosť možno realizovať len v prípade, že obaja rodičia s tým súhlasia a sú ochotní túto úpravu akceptovať.

19. Existuje viacero faktorov pre rozhodnutie o tom, ktorému z rodičov má byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Medzinárodné pramene práva, európska judikatúra, ako aj slovenský Zákon o rodine už úplne jednoznačným spôsobom zmenili svoj postoj k postaveniu rodičov pri realizácii výkonu ich rodičovských práv a povinností. Pokiaľ rodič má záujem rovnocenne sa podieľať na výchove dieťaťa a nespráva sa spôsobom, ktorý by odôvodňoval zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, potom je súd povinný využiť všetky zákonné prostriedky na to, aby mu jeho právo priznal a zabezpečil jeho riadnu

realizáciu. Pri rozhodovaní o akejkoľvek otázke súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností, treba aplikovať povinnosti, ktoré štátu vyplývajú z pozitívneho záväzku v rodinnoprávnych vzťahoch.

20. Novela zákona o rodine vykonaná zákonom č. 217/2010 Z.z. zaviedla do rodinného práva inštitút tzv. striedavej osobnej starostlivosti. Striedavá osobná starostlivosť, je taká úprava osobnej starostlivosti o dieťa, keď je dieťa v osobnej starostlivosti každého z rodičov po určitú presne určenú dobu, napríklad 1 týždeň, 2 týždne či mesiac u matky a takú istú alebo inú dobu následne u otca. Ide o pomerne prelomový spôsob osobnej starostlivosti o dieťa, ktorý zohľadňuje právo obidvoch rodičov na výchovu dieťaťa po ich rozchode. Mnohí odborníci však konštatujú, že tento spôsob osobnej starostlivosti o dieťa je v rozpore s potrebou stability výchovného prostredia dieťaťa. Neustála výmena prostredia, v ktorom dieťa vyrastá, môže mať okrem pozitívnych vplyvov spočívajúcich najmä v kontakte s obidvoma rodičmi a ich výchovným vplyvom aj mimoriadne negatívne vplyvy, keďže dieťa si takúto formu výchovy berie ako vzor do života a pri niektorých povahách detí sa táto nejednotnosť, resp. nestálosť prostredia môže odraziť aj na ich psychickom vývine. Na skutočnosť, že striedavá osobná starostlivosť nie je vhodná pre všetky deti, poukazuje aj I. R. v komentári k Zákonu o rodine, C. H. Beck 2001, str. 84. Aj zákonodarca vo všeobecnej časti dôvodovej správy dodáva, že striedavá osobná starostlivosť nie je vhodná pre každé dieťa, ani pre každého rodiča.

21. Nové znenie § 24 ods. 2 ustanovuje, že ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

22. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne (súčasne) splnené, sú: jednoznačný záujem dieťaťa na zverení do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť rodičov vychovávať dieťa, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa (zdôrazňujeme, že predpokladom nie je záujem obidvoch rodičov o striedavú osobnú starostlivosť, ale záujem o osobnú starostlivosť, teda že obidvaja rodičia chcú mať dieťa u seba), súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.

23. Pokiaľ je záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom, potom sa musí dôjsť k logickému záveru, že predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou (dieťa by malo stále navštevovať rovnakú školu) aj s mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa (šport, tanec, hudba, cudzie jazyky a pod.). Dieťaťu by sa striedaním osobnej starostlivosti nemal meniť okruh jeho kamarátov a blízkych osôb, aby nebolo v takýchto situáciách ďalej traumatizované. Vzhľadom na uvedené je pre rozhodnutie rozhodujúca aj vzdialenosť bydlísk rodičov a zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nebude spravidla vhodné, pokiaľ rodičia bývajú v iných mestách, resp. vo vzdialených mestských častiach.

24. Schopnosť dohody rodičov súd musí zisťovať v rámci dokazovania v konaní o výkone rodičovských práv a povinností. Niektorí odborníci zastávajú názor, že pokiaľ sa rodičia na striedavej osobnej starostlivosti nevedia dohodnúť, sú tu dôvodné pochybnosti o tom, či by výchovné prostredie založené autoritatívnym rozhodnutím súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti (čo zákon pripúšťa), bolo stabilné a v záujme maloletého dieťaťa a či by rodičia boli schopní sa následne dohodnúť na ďalších zásadných otázkach súvisiacich s osobnou starostlivosťou o dieťa.

25. Súd pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti, resp. pri schvaľovaní rodičovskej dohody, nesmie opomenúť výsluchom zistiť praktické súvislosti spojené s týmto spôsobom osobnej starostlivosti, teda ako by rodičia riešili presun osobných vecí dieťaťa z domácnosti jedného rodiča do domácnosti druhého rodiča, ako by boli vybavené obidve domácnosti, či by malo dieťa v obidvoch domácnostiach nevyhnutné veci, napríklad ošatenie, hračky, počítač a pod., a či je bytová situácia obidvoch rodičov vôbec vhodná, teda napríklad či by malo dieťa u každého z rodičov vlastnú izbu a pod. Nutnosť pravidelného sťahovania množstva vecí maloleté dieťaťu vníma mimoriadne negatívne. Medzi rodičmi

by nemal byť zásadný rozpor ani v otázkach financovania potrieb dieťaťa, t.j. financovanie ošatenia, školských pomôcok, výletov, výcvikov a pod. Pokiaľ je na mimoškolské aktivity dieťaťa, napríklad na športové či umelecké aktivity, potrebné zabezpečiť dopravu, súd by mal tiež zistiť, či je v možnostiach obidvoch rodičov zabezpečiť ju dieťaťu. Rodičia musia nájsť konsenzus aj pokiaľ ide o veci sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, hlásenia pobytu dieťaťa, daňového bonusu na dieťa a pod.

26. Vzhľadom na ďalšie kritériá, na ktoré súd musí prihliadať pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností a pri schvaľovaní dohody rodičov, napríklad na citové väzby dieťaťa, sa bude pri rozhodovaní o vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, ako aj pri rozhodovaní o dĺžke osobnej starostlivosti každého z rodičov v rámci striedavej starostlivosti častokrát nariaďovať znalecké dokazovanie. Staršie deti bude môcť súd aj vypočuť a ich stanovisko by mal zohľadniť. Vek dieťaťa má pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti pomerne dôležitú úlohu a súd by ho mal pri rozhodovaní tiež vziať do úvahy.

27. V Českej republike, kde majú súdy so striedavou osobnou starostlivosťou už viac ako desaťročné skúsenosti, sa zaujal názor, že zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov nesmie byť ústupkom ich vzájomnej rivalite, ale vyjadrením kvalitného a pozitívneho vzťahu rodičov k dieťaťu. To predpokladá toleranciu, vyspelosť a dobrú vôľu všetkých zúčastnených. Rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa by malo vychádzať z ich spoločnej vôle a dohody, schopnosti spolu komunikovať a spolupracovať a nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov (pozri rozhodnutie Ústavného súdu ČR z 27. januára 2005, sp. zn. I. ÚS 48/04). Podstatnou je teda odpoveď na otázku, či rodičia sú ochotní a vyspelí v záujme maloletého dieťaťa spolu kooperovať.

28. Podľa § 24 ods. 2 ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa. Ak sa teda rodičia na striedavej osobnej starostlivosti nedohodli v rodičovskej dohode a súhlasí s ňou len jeden rodič, vzniká súdu povinnosť skúmať, či rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti, teda autoritatívny výrok súdu o nej bez podkladu v konsenze obidvoch rodičov, je v záujme dieťaťa. Ak áno, súd nemusí rozhodnúť o výlučnej osobnej starostlivosti jedného rodiča, ale mal by rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti aj napriek nesúhlasu jedného z rodičov.

29. Z ustanovenia § 24 ods. 2 zákona o rodine, ktoré je hmotno-právnej povahy, vyplýva, že na jeho základe možno rozhodnúť o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak skutkové okolnosti prípadu možno subsumovať pod toto zákonné ustanovenie. V opačnom prípade prichádza do úvahy právne posúdenie podľa § 24 ods. 1 zákona o rodine (ktoré je takisto hmotno-právnej povahy), teda zverenie dieťaťa, resp. detí do výlučnej osobnej starostlivosti niektorého z rodičov, prípadne inej osoby.

30. S prihliadnutím na uvedené, nebolo možné odvolaniu otca vyhovieť a zmeniť rozhodnutie okresného súdu, ktoré je správne, ak súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia a zverenie maloletej do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov zamietol. Návrhom otca na zverenie maloletej do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov sa bude zaoberať súd v konaní vo veci o rozvod manželstva rodičov maloletej a úpravu práv a povinností rodičov k maloletej. Odvolací súd preto uznesenie okresného súdu podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu pódia písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany pódia druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie pódia predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).